

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1102/2008

(2008. gada 22. oktobris)

par metāliskā dzīvsudraba un noteiktu dzīvsudraba savienojumu un maisījumu eksporta aizliegumu un drošu glabāšanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 175. panta 1. punktu un, saistībā ar šīs regulas 1. pantu, tā 133. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Dzīvsudraba emisijas ir atzīts globāls apdraudējums, pret kuru jāvēršas vietējā, reģionālā, valstu un pasaules līmenī.
- (2) Saskaņā ar Komisijas paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam "Kopienas stratēģija attiecībā uz dzīvsudrabu", Padomes 2005. gada 24. jūnija Secinājumiem un Eiropas Parlamenta 2006. gada 14. marta Rezolūciju ⁽³⁾ par minēto stratēģiju ir jāsamazina dzīvsudraba kaitīgās ietekmes risks cilvēkiem un videi.
- (3) Kopienas līmeņa pasākumi ir jāuzskata par daļu no pasaules kopējiem centieniem samazināt dzīvsudraba kaitīgās ietekmes risku, jo īpaši saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmas Dzīvsudraba programmu.
- (4) Dzīvsudraba raktuvju slēgšana Kopienā rada vides un sociālās problēmas. Ar pieejamo finansēšanas mehānismu būtu jāturpina atbalstīt projektus un citas iniciatīvas, lai ļautu skartajiem reģioniem rast stabilus vietējās vides, nodarbinātības un saimnieciskās darbības risinājumus.

⁽¹⁾ OV C 168, 20.7.2007., 44. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2007. gada 20. jūnija Atzinums (OV C 146 E, 12.6.2008., 209. lpp.), Padomes 2007. gada 20. decembra Kopējā nostāja (OV C 52 E, 26.2.2008., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2008. gada 21. maija Nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta). Padomes 2008. gada 25. septembra Lēmums.

⁽³⁾ OV C 291 E, 30.11.2006., 128. lpp.

(5) Lai būtiski samazinātu dzīvsudraba piedāvājumu pasaules tirgū, būtu jāaizliedz no Kopienas eksportēt metālisko dzīvsudrabu, cinobra rūdu, dzīvsudraba (I) hlorīdu, dzīvsudraba (II) oksīdu, kā arī metāliskā dzīvsudraba un citu vielu maisījumus, tostarp dzīvsudraba sakausējumus ar vismaz 95 masas procentiem dzīvsudraba koncentrācijās.

(6) Eksporta aizliegums Kopienā radīs ievērojamu dzīvsudraba pārprodukciju, kuras atkārtota nokļūšana tirgū būtu jānovērš. Tāpēc Kopienā būtu jānodrošina dzīvsudraba droša glabāšana.

(7) Lai radītu drošas glabāšanas iespējas metāliskajam dzīvsudrabam, ko uzskata par atkritumiem, ir lietderīgi attiecībā uz dažiem atkritumu poligonu veidiem atkāpties no 5. panta 3. punkta a) apakšpunkta Padomes Direktīvā 1999/31/EK (1999. gada 26. aprīlis) par atkritumu poligoniem ⁽⁴⁾ un noteikt, ka uz metāliskā dzīvsudraba pagaidu glabāšanu atgūstamā veidā vairāk nekā vienu gadu virszemes glabātavās, kas paredzētas šim mērķim un ir atbilstīgi aprīkotas, neattiecas kritēriji, kuri izklāstīti 2.4. iedaļā pielikumā Padomes Lēmumam 2003/33/EK (2002. gada 19. decembris), ar ko nosaka kritērijus un procedūras atkritumu pieņemšanai poligonos saskaņā ar Direktīvas 1999/31/EK 16. pantu un II pielikumu ⁽⁵⁾.

(8) Pārējie Direktīvas 1999/31/EK noteikumi būtu jāpiemēro visām par atkritumiem atzīta metāliskā dzīvsudraba glabātavām. Tas ietver minētās direktīvas 8. panta a) punkta iv) apakšpunktā paredzēto prasību, lai atļaujas pieprasījuma iesniedzējs dotu atbilstošu garantiju finansiāla nodrošinājuma vai līdzvērtīgā veidā, lai garantētu no atļaujas izrietošo saistību (tostarp pēc poligona slēgšanas izpildāmo noteikumu) izpildi un noteiktās slēgšanas procedūras. Turklāt šīm glabātavām piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atbildzināšanu ⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ OV L 182, 16.7.1999., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 11, 16.1.2003., 27. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.

- (9) Metāliskā dzīvsudraba pagaidu glabāšanai vairāk nekā vienu gadu virszemes glabātavās, kas atvēlētas šim mērķim un ir atbilstīgi aprīkotas, būtu jāpiemēro Padomes Direktīva 96/82/EK (1996. gada 9. decembris) par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārziņāšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas ⁽¹⁾.
- (10) Šai regulai nevajadzētu skart Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem ⁽²⁾. Tomēr, lai Kopienā varētu pareizi apglabāt metālisko dzīvsudrabu, kompetentām saņēmējām un sūtītājām iestādēm nevajadzētu iebilst pret tāda metāliskā dzīvsudraba sūtījumiem, kuru saskaņā ar minētās regulas 11. panta 1. punkta a) apakšpunktu uzskata par atkritumiem. Tiek ņemts vērā, ka saskaņā ar minētās regulas 11. panta 3. punktu tās 11. panta 1. punkta a) apakšpunktu nepiemēro, ja sūtītājā dalībvalstī gadā saražo tik maz bīstamo atkritumu, ka jaunu specializētu apglabāšanas struktūru nodrošināšana attiecīgajā dalībvalstī nebūtu ekonomiski pamatota.
- (11) Lai nodrošinātu cilvēka veselībai un videi drošu glabāšanu, pazemes krātuvju drošības novērtējums saskaņā ar Lēmumu 2003/33/EK būtu jāpapildina ar īpašām prasībām un jāattiecinā arī uz krātuvēm, kas nav pazemes krātuves. Nebūtu jāatļauj veikt galīgas apglabāšanas operācijas, pirms nav pieņemtas īpašas prasības un pieņemšanas kritēriji. Glabāšanas apstākļiem sāls raktuvēs vai dziļi pazemē, cietos klinšu iežos, kas pielāgoti metāliskā dzīvsudraba apglabāšanai, jo īpaši būtu jāatbilst principiem, kas paredz gruntsūdeņu aizsardzību pret dzīvsudrabu, dzīvsudraba tvaiku emisiju novēršanu, necauraidību pret gāzēm un šķidrums un – pastāvīgas glabāšanas gadījumā – atkritumu drošu iekapsulēšanu raktuves deformācijas procesa beigās. Minētie kritēriji būtu jāievieš Direktīvas 1999/31/EK pielikumos, kad šīs regulas nolūkā tajos izdara grozījumus.
- (12) Virszemes glabāšanas apstākļiem jo īpaši būtu jāatbilst principiem, kas paredz atgriezeniskumu, dzīvsudraba aizsardzību pret nokrišņiem, aizsardzību pret iesūkšanos augsnēs un dzīvsudraba tvaiku emisiju novēršanu. Minētie kritēriji būtu jāievieš Direktīvas 1999/31/EK pielikumos, kad šīs regulas nolūkā tajos izdara grozījumus. Metāliskā dzīvsudraba glabāšana virszemē būtu jāuzskata par pagaidu risinājumu.
- (13) Lai veicinātu šīs regulas piemērošanu, hlora-sārmu rūpniecībai būtu jānosūta Komisijai un attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm visi atbilstīgie dati par dzīvsudraba elementu ekspluatācijas pārtraukšanu savās rūpnīcās. Arī tām rūpniecības nozarēm, kas iegūst dzīvsudrabu dabasgāzes attīrīšanas procesā vai kā blakusproduktu krāsainā metāla raktuvēs un metalurģijā, būtu jāsniedz atbilstīgie dati Komisijai un attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm. Komisijai būtu jānodrošina, ka šī informācija ir publiski pieejama.
- (14) Lai laikus varētu veikt šīs regulas izvērtēšanu, dalībvalstīm būtu jāiesniedz informācija gan par glabātavām izdotajām atļaujām, gan par šīs regulas piemērošanu un ietekmi uz tirgu. Importētājiem, eksportētājiem un uzņēmumiem būtu jāiesniedz informācija par metāliskā dzīvsudraba, cinobra rūdas, dzīvsudraba (I) hlorīda, dzīvsudraba (II) oksīda, kā arī metāliskā dzīvsudraba un citu vielu maisījumu, tostarp dzīvsudraba sakausējumu ar vismaz 95 masas procentiem dzīvsudraba koncentrācijas, pārvietošanu un izmantojumu.
- (15) Dalībvalstīm būtu jānosaka sankcijas, ko piemēro fiziskām un juridiskām personām par šīs regulas pārkāpumiem. Minētajām sankcijām vajadzētu būt efektīvām, samērīgām un preventīvām.
- (16) Neskarot Līgumā paredzētos noteikumus par konkurenci, un jo īpaši tā 81. pantu, ir ieteicams organizēt informācijas apmaiņu ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai novērtētu iespējamo vajadzību veikt papildu pasākumus attiecībā uz dzīvsudraba eksportu, importu un glabāšanu un attiecībā uz dzīvsudraba savienojumiem un dzīvsudrabu saturošiem ražojumiem.
- (17) Komisijai un dalībvalstīm būtu jāveicina tehniskās palīdzības sniegšana attīstības valstīm un valstīm pārejas periodā, un jo īpaši palīdzība, lai sekmētu pāreju uz alternatīvām tehnoloģijām, kurās neizmanto dzīvsudrabu, un atteikšanos no dzīvsudraba un dzīvsudraba savienojumu izmantošanas un laišanas tirgū.
- (18) Notiek pētniecība saistībā ar dzīvsudraba drošu apglabāšanu, tostarp saistībā ar dažādām tehnoloģijām, lai dzīvsudrabu stabilizētu vai citādi padarītu nekaitīgu. Komisijai prioritārā kārtībā vajadzētu pārskatīt šos pētījumus un pēc iespējas drīz iesniegt ziņojumu. Šī informācija ir nozīmīga, jo tā nodrošinās pietiekamu pamatu šīs regulas pārskatīšanai nolūkā sasniegt tās mērķi.
- (19) Komisijai šī informācija būtu jāņem vērā, iesniedzot izvērtējuma ziņojumu, lai identificētu iespējamo vajadzību izdarīt grozījumus šajā regulā.

⁽¹⁾ OV L 10, 14.1.1997., 13. lpp.

⁽²⁾ OV L 190, 12.7.2006., 1. lpp.

3. Prasības attiecībā uz šīs regulas 3. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajām glabātavām, kā arī metāliskā dzīvsudraba pieņemšanas kritērijus, ar ko groza Direktīvas 1999/31/EK I, II un III pielikumu, pieņem saskaņā ar minētās direktīvas 16. pantā minēto procedūru. Komisija pēc iespējas drīz un ne vēlāk kā 2010. gada 1. janvārī iesniedz attiecīgu priekšlikumu, ņemot vērā informācijas apmaiņas rezultātus saskaņā ar 8. panta 1. punktu un ziņojumu par drošas glabāšanas iespējām saskaņā ar 8. panta 2. punktu.

Metāliskā dzīvsudraba galīgu apglabāšanu (apglabāšanas operācija D 12, kā definēts Direktīvas 2006/12/EK II A pielikumā) atļauj vienīgi pēc dienas, kad pieņemti grozījumi Direktīvas 1999/31/EK I, II un III pielikumā.

5. pants

1. Dalībvalstis iesniedz Komisijai kopijas visām atļaujām, kas izdotas iekārtām, kuras paredzētas metāliskā dzīvsudraba pagaidu vai pastāvīgai glabāšanai (apglabāšanas operācijas, attiecīgi, D 15 vai D 12, kā definēts Direktīvas 2006/12/EK II A pielikumā), pievienojot attiecīgo drošības novērtējumu atbilstīgi šīs regulas 4. panta 1. punktam.

2. Dalībvalstis līdz 2012. gada 1. jūlijam informē Komisiju par šīs regulas piemērošanu un ietekmi uz tirgu to attiecīgajās teritorijās. Pēc Komisijas lūguma dalībvalstis iesniedz šo informāciju pirms minētās dienas.

3. Importētāji, eksportētāji un 2. pantā minēto darbību veicēji līdz 2012. gada 1. jūlijam nosūta Komisijai un kompetentajām iestādēm šādus datus:

- a) Kopienā ievestā metāliskā dzīvsudraba daudzums, cenas, izcelsmes valsts, galamērķa valsts un paredzētais izmantojums;
- b) apjoms, izcelsmes valsts un galamērķa valsts attiecībā uz tāda metāliskā dzīvsudraba pārrobežu tirdzniecību Kopienā, kuru uzskata par atkritumiem.

6. pants

1. Uzņēmumi, kas iesaistīti hlora-sārnu rūpniecībā, nosūta Komisijai un attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm šādus datus par dzīvsudraba ekspluatācijas pārtraukšanu attiecīgajā gadā:

- a) hlora-sārnu rūpniecībā joprojām izmantojamā kopējā dzīvsudraba apjoma iespējami precīzākais novērtējums;
- b) ražotnē uzglabātā dzīvsudraba kopējais apjoms;

c) dzīvsudraba atkritumu apjoms, kas nosūtīts uz atsevišķām pagaidu vai galīgām glabātavām, šo glabātavu atrašanās vieta un kontaktinformācija.

2. Uzņēmumi, kas darbojas rūpniecības nozarēs, kuras iegūst dzīvsudrabu no dabasgāzes attīrīšanas vai kā blakusproduktu krāsainā metāla raktuvēs un metalurģijā, nosūta Komisijai un attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm šādus datus par attiecīgajā gadā iegūto dzīvsudrabu:

- a) iegūtā dzīvsudraba apjoms;
- b) dzīvsudraba apjoms, kas nosūtīts uz atsevišķām pagaidu vai galīgām glabātavām, kā arī šo glabātavu atrašanās vieta un kontaktinformācija.

3. Attiecīgie uzņēmumi atbilstīgi nosūta 1. un 2. punktā minētos datus pirmo reizi līdz 2009. gada 4. decembrim un pēc tam katru gadu līdz 31. maijam.

4. Komisija nodrošina, ka 3. punktā minētā informācija ir publiski pieejama saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1367/2006 (2006. gada 6. septembris) par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem⁽¹⁾.

7. pants

Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu. Paredzētajām sankcijām jābūt efektīvām, proporcionālām un preventīvām. Dalībvalstis minētos noteikumus līdz 2009. gada 4. decembrim dara zināmus Komisijai un tūlīt paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.

8. pants

1. Komisija līdz 2010. gada 1. janvārim organizē informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām. Minētajā informācijas apmaiņā jo īpaši izskata vajadzību:

- a) eksporta aizliegumu attiecināt arī uz citiem dzīvsudraba savienojumiem, maisījumiem ar zemāku dzīvsudraba saturu un dzīvsudrabu saturošiem ražojumiem, jo īpaši termometriem, barometriem un sfigmomanometriem;

⁽¹⁾ OV L 264, 25.9.2006., 13. lpp.

- b) aizliegt metāliskā dzīvsudraba, dzīvsudraba savienojumu un dzīvsudrabu saturošu ražojumu importu;
- c) glabāšanas pienākumu attiecināt arī uz metālisko dzīvsudrabu no citiem avotiem;
- d) noteikt termiņus metāliskā dzīvsudraba pagaidu glabāšanai.

Minētājā informācijas apmaiņā arī izskata jautājumu par drošu apglabāšanas iespēju izpēti.

Ja kļūst pieejama jauna būtiska informācija, Komisija organizē turpmāku informācijas apmaiņu.

2. Komisija pastāvīgi pārskata notiekošo pētniecību attiecībā uz metāliskā dzīvsudraba drošas glabāšanas iespējām, tostarp tā sacietināšanu. Komisija līdz 2010. gada 1. janvārim iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Pamatojoties uz šo ziņojumu, Komisija attiecīgā gadījumā cik drīz vien iespējams un vēlākais 2013. gada 15. martā iesniedz priekšlikumu šīs regulas pārskatīšanai.

3. Komisija izvērtē šīs regulas piemērošanu un ietekmi uz tirgu Kopienā, ņemot vērā šā panta 1. un 2. punktā un 5. un 6. pantā minēto informāciju.

4. Komisija pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā 2013. gada 15. martā iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā analizē un izvērtē 1. punktā minētās informācijas apmaiņas un 3. punktā minētā izvērtējuma rezultātus, vajadzības gadījumā pievienojot tam priekšlikumu šīs regulas pārskatīšanai, kā arī iesniedz 2. punktā minēto ziņojumu.

5. Līdz 2010. gada 1. jūlijam Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par panākumiem daudzpusējos pasākumos un sarunās attiecībā uz dzīvsudrabu, jo īpaši izvērtējot šajā regulā noteikto pasākumu termiņu un jomas atbilstību attiecīgām starptautiskām norisēm.

9. pants

Dalībvalstis var līdz 2011. gada 15. martam saglabāt spēkā attiecīgās valsts pasākumus, ar ko ierobežo metāliskā dzīvsudraba, cinobra rūdas, dzīvsudraba (I) hlorīda, dzīvsudraba (II) oksīda, kā arī metāliskā dzīvsudraba un citu vielu maisījumu, tostarp dzīvsudraba sakausējumu ar vismaz 95 masas procentiem dzīvsudraba koncentrācijas, eksportu un kas saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem pieņemti pirms 2008. gada 22. oktobra.

10. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2008. gada 22. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
H.-G. PÖTTERING

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J.-P. JOUYET